

'Brüksel'den Hatta Belki de Ay'dan Bile Görülebilecek Bir Zafer': Orban'ın 2022 Seçim Zaferi Yansımaları- Melek Aylin Özoflu

3 Nisan Pazar günü

hükümet ve muhalefetin kıyasıya rekabet ettiği Macaristan Parlamento seçimleri Fidesz-KDNP

koalisyonunun oyların yüzde 53'ünü almasıyla Orban'ın lehine sonuçlandı. Öte yandan anketlerde öngörülenin aksine kendisine

karşı birleşen 6 muhalefet partisi, Jobbik-Daha İyi Bir Macaristan Hareketi, Demokratik Koalisyon (DK), Macaristan için Diyalog (PM), Yeşiller Partisi

(LMP), Momentum Hareketi sadece %35 oranında oy alabildi. İşte böyle ezici bir fark ile muhalefet koalisyonunu hezeyana uğratan bu sonuç Orban'ı Avrupa'ya, "illiberal demokrasi" modelinin kıtanın geleceği için bir kehanet olduğuna dair bir mesaj vermesi konusunda da yüreklendirdi. Aslında Orban'ın Brüksel'den görülmesini istediği şey de tam olarak bu. Fidesz'in zaferinin AB entegrasyonu ve bütünlüğüne yeni çıkmazlar yaratırken Avrupa'daki sağ eğilimin akıbetine de yeni bir umut olması.

Bu tabii sadece seçim sonuçları sağ kanat popülistlerin yükselmesine umut olmadı. Daha ziyade seçim sonuçlarının nedenleri buna umut oldu. Milliyetçi muhafazakâr yükselişin altında yatan sebepleri anlamak için öncelikle AB siyasetini on yılı aşkındır süregelen krizler ve aksaklıklar bağlamında değerlendirmek gerekir.

Yunanistan'da

başlayan 2009 Avrupa borç krizi ile AB ortak çözüm mekanizmaları oluşturmakta oldukça

zorlanmış, bu tarihten sonra bir nevi kriz sarmalına girmiş, 2015 Mülteci krizi ile üye ülkeler arasında yaşanan külfet paylaşımı sorunları ve mülteci krizi sonrasında İngiltere'nin birlikten ayrılması ile birliğin dağılmaz görünümü zedelenmişti. Bu bağlamda AB genelindeki tartışmalar da bütünleşme odaklı konulardan dağılma tartışmalarına evrildi. Korona krizi ile ise AB'nin vadettiği refah düzeni ve solidarite bir kez daha sarsıldığını görmüş olduk.

Jean Monnet

hatıralarında AB bütünleşmesini "Krizlerden yaratılmış olan bir Avrupa, bu krizler için geliştirilecek çözümlerden meydana gelecektir" şeklinde [tanımlamıştır](#).

Ancak krizler karşısında formüle edilen çözümler geliştirilirken çözüm süreçlerinde ortaya çıkan pürüzler, AB'nin ivmeli tepki verememesi ve demokrasi açığı gibi unsurlar sebebiyle AB yapısı bir hayli yıpranmıştır.

İşte bu bağlamda,

AB'nin krizlerle birlikte saklanmakta zorlandığı açıkları ve zaafı, Avrupa şüpheli partilere siyasi gerçekiği yeniden şekillendirirken benimsedikleri AB karşıtı söylemlerinde önemli bir meşrulaşma tabanı ve malzemesi sağladılar.

Hobolt ve Wratil

tarafından öne sürülen fayda tabanlı entegrasyon [yaklaşımı](#) AB kurumlarının ekonomik büyüme, refah gibi performans düzeylerinin AB'ye bağıllık geliştirmede oldukça belirleyici olacağını ve dolayısıyla Avrupa kimliğinin oluşmasına katkı sağlayacağını öngörmektedir.

Bugün ulusal çıkarların AB yanlıları tarafından AB üyeliğini savunurken ön plana çıkarıldığını görmekteyiz. Öte yandan, Avrupa hakkında ulus kimliğe yönelimin artmasını bu yaklaşım üzerinden değerlendirdiğimizde krizler hasebiyle AB'nin vadettiği liberal refah düzeyinin zedelenmesi sonucunda inşa edilmeye çalışılan Avrupa kimliğinin tamamlanamadığını aşikâr.

Böyle bir siyasi

sahne de Orban gibi milliyetçi muhafazakâr kimlik ve rota belirlemiş liderler “biz” ve “onlar” arasındaki grup ayrımını sorunsallaştırarak grup içi ulus kimliğini inşa edip siyasi popülerite kazanmakta. Orban özelinde bunun hem Avrupa kimliğine hem de Hristiyan kimliğinin değerlerine karşı yapıldığını görmekteyiz. İki kimliksel dışlama diskurunda da ‘hayali bir düşman’ ve ‘işgal unsuru’ ön plana çıkarılmakta.

Anti-Avrupa retorik

AB'yi Sovyet işgali ile ilişkilendirerek ulus egemenliğinin işgali üzerinden inşa edilirken, Hristiyan kimliğinin değerlerine -özellikle Müslümanlara- karşı işleyen gruplar arası dışlama Hristiyan değerlerin ve kimliğinin işgali üzerinden yürütülmekte. Orban'ın benimsediği bu sosyo-politik dışlama diskurun hedefi bunlarla da sınırlı değil.

Pazar gecesi seçim

zaferi konuşmasında hedefine "... hiç bu

kadar çok rakibi yenmemiz gerekmemiştir. Yerel sol, uluslararası sol, Brüksel bürokratları,

Soros imparatorluğunun parası, uluslararası medya ve Ukrayna Devlet Başkanı"nı koyarak yeni dönemde dış politikanın statükonun devamı niteliğinde olacağını da sinyallerini vermiş oldu.

Dolayısıyla seçim

sonucu AB tarafında AB'nin bütünlüğü, Orban'ın Rusya ile olan yakın ilişkileri, ülke içindeki medya ve sivil özgürlükler, tüm bunlardan mütevellit otoriteryanizmin

daha da artması üzerine endişeleri bir kez daha uyandırdı. AB Komisyon Başkanı Ursula von der Leyen salı

günü Macaristan'a karşı hukuk devleti kurallarının ihlal edilmesi nedeniyle

yaptırım işlemlerine başladığını açıklarken seçimlerden sonra çıkan bu karar

Birliğin ivedilikle hareket etme kapasitesinin sınırlılığını bir kez daha göstermiş oldu.

Avrupa'daki sağcı

popülist liderler açısından seçimin yansımalarına baktığımızda ise akla Madeleine Albright'ın Faşizm-Bir Uyarı kitabında öne sürdüğü 'Dünya liderleri birbirinden öğrenir' tespiti geliyor. Buna göre Albright Donald Trump'ın başkan

seçilmesinin ardından bir ülkede başarılı olan faşist yöntemlerin Putin, Orban,

Kim-Jong-un gibi diğer otokrat liderlere örnek teşkil ettiğini ve bunun da

diğer ülkelerde 'küçük Trump'lar' yarattığını belirtmişti. Güncel Avrupa konjonktüründe

Avrupa'daki sağ partilerin birbirine paralel şekilde yükselmesini göz önünde

bulundursak böyle bir yayılma tehdidi -ki bu Avrupa'daki sağ için umudu-

karşısında çanların Avrupa yanlısı partiler için çaldığı gün gibi ortada...

Melek Aylin Özoflu, Corvinus Üniversitesi

Melek Aylin Özoflu, İstanbul Üniversitesi İngilizce/Almanca Mütercim Tercümanlık bölümlerinden mezun olmuştur. Yüksek lisans eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Avrupa Çalışmaları bölümünde 'Avrupa Entegrasyon Sürecinin Krizler Işığında Yeniden Düşünülmesi' adlı tezi ile 2017 yılında tamamladıktan sonra, Macaristan Hükümeti bursu ile doktora eğitimine Budapeşte Corvinus Üniversitesi'nde devam etmeye hak kazanmıştır. Hali hazırda Corvinus Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünde doktora adaydır. Doktora tezini Avrupa borç krizi ve mülteci krizi bağlamlarında Avrupa kimliğinin inşası üzerine yazmıştır. Çalışma alanları Avrupa kimliği, Avrupa bütünleşmesi ve Avrupa krizleridir. Bu alanlarda çeşitli makaleleri bulunmaktadır.

Bu Yazıya Atıf İçin: Melek Aylin Özoflu, " Brüksel'den hatta belki de Ay'dan bile görülebilecek bir zafer': Orban'ın 2022 Seçim Zaferi Yansımaları", *Panorama*, Çevrimiçi Yayın , 11 Nisan 2022, <https://www.uikpanorama.com/blog/2022/04/11/h-election/>

Telif@UIKPanorama. Çevrimiçi olarak yayımlanan yazıların tüm telif hakları Panorama dergisine aittir. Aksi belirtilmediği sürece, yayımlanan yazılarda belirtilen görüşler yalnızca yazarına/yazarlarına aittir. UIK, Global Akademi, Panorama Yayın Kurulu ile editörleri ve diğer yazarları bağlamaz.